

9. Τοῦ λοιποῦ ὁ Καστελλάνος Κυθήρων θὰ ἐκλέγεται ἐν Κρήτῃ καὶ οὐχὶ ἐν Βενετία, ὥς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ εἶναι Βενετὸς εὐγενὴς καὶ ἐκ τῶν ἐν Κρήτῃ, ἀνήκων εἰς τὸ Μεῖζον Συμβούλιον Βενετίας. Ἡ ἐκλογή θὰ ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Κολλεγίου τὸ ὁποῖον ἐκλέγει καὶ τοὺς σοπρακόμιτας τῶν κατέργων Κρήτης. Τοῦ οὕτω ἐκλεγομένου ὁ μισθὸς θὰ εἶναι ὁ αὐτός, ὥς ὁ τοῦ ἐκ Βενετίας μέχρι τοῦδε ἀποστελλομένου, ἡϋξημένος δὲ κατὰ 50 ὑπέρυρα.

12. Ἡ διοίκησις Κρήτης ἀπετελεῖτο τότε ἐκ τοῦ δουκὸς καὶ τῶν δύο συμβούλων. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι, ἐν περιπτώσει ἀπουσίας τοῦ ἐνὸς τούτων συνεδρίαζον οἱ ἄλλοι δύο εὐρισκόμενοι, ἐν ἀπαρτίᾳ. Τοῦτο ὅμως, πλὴν τοῦ ὅτι ἐπέφερεν ἀνωμαλίας, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ληφθῇ ἀπόφασις κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ὅταν αἱ γνώμαι ἐδιχάζοντο, ἀπεφασίσθη ὅπως ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἐνὸς τῶν τριῶν τῆς διοικήσεως νὰ ἀντικαθίσταται δι' ἐνὸς τῶν ταμιῶν, ὅστις θὰ ἐλάμβανε πάντοτε τὴν θέσιν συμβούλου, διότι τὸν δοῦκα Κρήτης θὰ ἀντικαθίστα εἰς ἐκ τῶν συμβούλων.

Προκειμένου ἐνταῦθα περὶ Διοικήσεως τῆς Κρήτης, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ μεταφέρω ἔγγραφον ληφθὲν ἐκ τοῦ IV Τόμου τοῦ *Libri Commemoriali*, φύλλον 167¹⁰ ἀπὸ 1349, εἰς ὃ ἀναφέρονται τὰ ὀφίξια τῆς Κρήτης, τὰ ἐξαρθρώμενα ἀπὸ τῆς διοικήσεως αὐτῆς.

Εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν τὰ ὀφίξια ταῦτα ἐτροποποιήθησαν, προστεθέντων ἢ ἀφαιρεθέντων τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Τὸ ἔγγραφον ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Γ. Μ. Thomas ἐν *Diplomatarium Veneto Levantinum* κτλ. ἐκδοθὲν τῷ 1880 εἰς τὸν 5^{ον} τόμον τῶν Ἱστορικῶν Μνημείων ὑπὸ τῆς R. Deputazione Veneta di Storia Patria.

Ἐπίσης ἐδημοσιεύθη περίληψις τοῦ ἐγγράφου ὑπὸ τοῦ Predelli ἐν *Regesti dei Commemoriali*.

Officia Crete.

1349. Indictione tertia.

Infrascripta sunt officia Crete:

In primis tres iudices proprij
Item tres iudices petitionum
Item tres aduocatores comunis
Item quatuor domini de nocte
Item tres iustitiarj
Item unus capitaneus burghi
Item sedicim aduocatores inter omnes¹.

Infrascripte sunt scribanie Crete:

In primis quatordecim scribani quatordecim castrorum infrascriptorum.
item unus scriba iudicatus de la mari (Ἀμαρίου), quatuor scribe ad cameram camerariorum comunis.
Item duo scribe ad officium quinque de pace
Item duo scribe ad officium justitie
Item tres scribe ad officium dominorum de nocte
Item unus scriba ad officium aduocatorum comunis
Item quatuor scribe ad curiam proprij
Item duo scribe ad curiam petitionum et Grecorum

¹ Ὡς εἶδομεν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 17 ἀποφάσεως τοῦ Liber Nouella ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀβογαδόρων τούτων περιορίσθη εἰς 12.

Item	unus scriba ad burgum	
Item	unus scriba ad pondus mulinariorum	
Item	duo scribe ad exactionem rusticorum comunis	
Item	sex scribe ad officium majoris curie.	
Item	castellani quatordecim infrascriptorum castrorum insule:	
Item	castri Maluesin	Item castri Bonifacio
Item	castri Milopotami	Item castri Belvedere
Item	castri Bicornie	Item castri Themene
Item	castri Contarini	Item castri Pedhiadha
Item	castri Selini	Item castri Mirabello
Item	castri Pirgiotissa	Item castri Zustinian
Item	castri Noui	Item castri Mumforte.
Item	unus judex de la mari	
Item	castellanus Gerapetre.	

13. Ὡς γνωστὸν ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ προσωπικὴ κράτησις διὰ χρέη εἶναι ἐν χρήσει, πολὺ μᾶλλον κατὰ τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἐκείνην ἐποχὴν. Πολλοὶ τῶν καταδιωκομένων διὰ χρέη ἐδραπέτευον, καταφεύγοντες εἰς τὰ τουρκικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα προσήγγιζον εἰς Κρήτην πρὸς λαφυραγωγίαν. Οἱ οὕτω καταφεύγοντες ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπιδρομέων, ὡς ὁδηγοί, διὰ τὰς κατὰ τῶν χριστιανικῶν μερῶν ἐπιδρομὰς τῶν. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀτόπου τούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου αἱ Βενετοκρατούμεναι χῶραι πολλαχῶς ἐζημιούντο, ἐλήφθη πρόνοια, ὅπως οἱ ἐκ Κρήτης ὀφειλέται, εἴτε τοῦ δημοσίου, εἴτε ἰδιωτῶν, οἱ ὁποῖοι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς φυλακίσεως παρέμενον ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἀπὸ ἐξαμήνου μετὰ τὴν δημοσίευσεν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι συμβιβασμόν. Ἡ προθεσμία πρὸς συνομολόγησιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἦτο τρίμηνος, καθ' ἣν οἱ ὀφειλέται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ κυκλοφορῶσιν ἐλευθέρως ἐν τῇ νήσῳ, μὲ μόνην τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παρουσιάζωνται ἐνώπιον τῆς διοικήσεως ἅμα ὡς ἤθελον προσκληθῇ. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ἡ διοίκησις ὀφείλε νὰ ἐξετάσῃ τὰ τοῦ δανείου, ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς συνομολογήσεως αὐτοῦ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν, καθὼς καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ὀφειλετῶν καὶ τῶν πιστωτῶν, καὶ νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τρόπον ὥστε ὁ συμβιβασμὸς νὰ συντελεσθῇ τὸ ταχύτερον. Ἐὰν ὅμως ἡ διοίκησις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, τότε ὀφείλε νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν συμβιβασμόν, ὡς ἤθελε κρίνῃ αὐτὸν λογικώτερον, διὰ νὰ δύνανται οἱ ὑπήκοοι νὰ κατοικῶσιν ἐλευθέρως ἐν τῇ νήσῳ. Ἐὰν δὲ ὁ συμβιβασμὸς καθίστατο ἀνέφικτος ἕνεκεν δυστροπίας τοῦ ὀφειλέτου νὰ δεχθῇ τοὺς λογικοὺς ὅρους τῆς διοικήσεως, τότε ἤθελε δοθῇ προθεσμία δύο μηνῶν εἰς τὸν ὀφειλέτην κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας, ἡ ὀφείλεν οὗτος νὰ ἐξέλθῃ τῆς νήσου, ἢ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του, ἢ νὰ συναινέσῃ καὶ ἀποδεχθῇ τὸν ἀπὸ τῆς διοικήσεως προτεινόμενον συμβιβασμόν. Τοῦ ἀνωτέρω εὐεργετήματος ἐξηροῦντο οἱ ὀφειλέται φόρων τοῦ δημοσίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγομεν, ὅτι παρὰ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχον οἱ Βενετοὶ ὑπήκοοι νὰ ἐκτουρ-
κισθῶσιν, ἡ Βενετικὴ κυριαρχία οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐσκέφθη νὰ καταργήσῃ τὴν προσωπικὴν κράτησιν
διὰ χρέη. Ἴσως διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὔτε νὰ διανοηθῇ τις ἡδύνατο τοῦτο.

14. Σοπράζομιτος ἦτο ὁ Κυβερνήτης τοῦ κατέργου. Πλὴν τῶν κατέργων τοῦ Βενετικοῦ στόλου,
τὰ ὁποῖα ἐξωπλίζοντο καὶ ἐπληροῦντο ἐν Βενετία, ἐκάστη νήσος ἢ παράλιος ἐπαρχία, εὐρισκομένη
ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Βενετῶν ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἐξοπλίσῃ ἐν ἡ περισσότερα κότεργα ἀναλόγως τοῦ